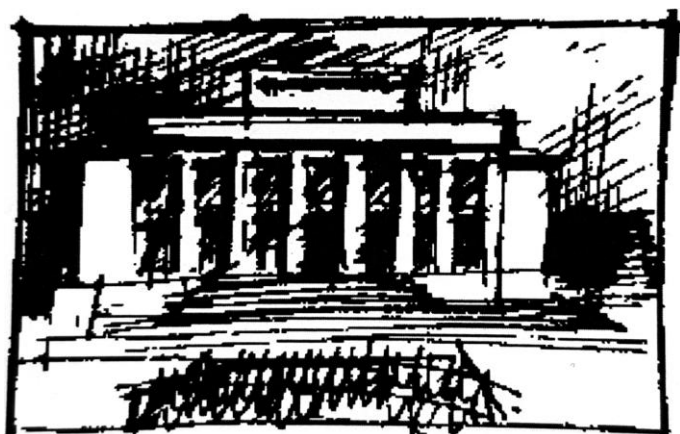


Z P R A V O D A J



Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,

příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

vítáme Vás u říjnového vydání Zpravodaje SpNdB.

V tomto měsíci slaví životní jubileum fenomenální basista **Richard Novák** na koncertním pódiu i besedou s posluchači!

Pěvec Richard Novák patří k nejvýraznějším postavám opery Národního divadla v Brně. Jeho nepřetržitá umělecká činnost nejen na divadelním, ale i koncertním jevišti probíhá více jak půl století! Letošní 95. narozeniny slaví tento nestor pěveckého umění besedou s posluchači, kde zazpívá jak na výběru z rozhlasových nahrávek, ale i živě v populárních operních áriích.

Ve spolupráci s Českým rozhlasem Brno v jeho cyklu *Fajnsmekři v Sedmicce* přivítáme Richarda Nováka **22. října 2026 od 17 hodin**. Moderovat bude hudební redaktor Českého rozhlasu Jan Hlaváč. Přijďte do **Českého rozhlasu v Brně, Beethovenova 4!**

Na akci je tentokrát nutné zakoupit vstupenky v hodnotě 100 Kč, a to buď elektronicky na stránkách pořadu <https://brno.rozhlas.cz/fajnsmekri-v-sedmicce-9429395/o-poradu> nebo v předprodeji TIC Brno na ulicích Radnická nebo Zámečnická.

Richarda Nováka si můžete také poslechnout z rozhlasových nahrávek v *Poledním koncertu* na stanici Vltava Českého rozhlasu 18. října 2026 ve 12.20 hod. a živě v jeho [recitálu](#) v Mozartově sále divadla Reduta 20. října 2026 v 19 hod.

Další akce Spolku přátel NdB proběhnou v prosinci v Redutě:

8. prosince 2026 od 17 hodin beseda s generálním ředitelem NdB Martinem Glaserem;

17. prosince 2026 od 18 hod. vánoční koncert.

Premiéry

Na měsíc říjen připravily soubory NdB hned čtyři premiéry. První dvě budou činoherní, ta další operní a na konci měsíce baletní.

Juha Petteri Jokela je současný finský divadelní režisér, dramatik a scénárista. Jeho rodinné drama ***Patriarcha*** o stárnoucích mužích, kteří (ne)umějí včas odejít a vzdát se svého vlivu, bude mít **českou premiéru 16. října 2026** v Mahenově divadle v režii Aminaty Keity. Staré pořádky budou bránit Jan Grygar a Roman Nevěčný, partnerkami jim budou hostující dámy Helena Čermáková a Monika Eichmeier. Příslušníky střední generace ztvární Tomáš David, Kateřina Liďáková, Anna Čonková a Jakub Svojanovský, mladší alter ega hlavních postav hrají Viktor Kuzník a Kateřina Mizeráková. Navštívit je možné veřejnou generálku 15. 10. 2026 v 10 hod., premiéra se koná 16. 10. 2026 v 19 hod. v Mahenově divadle, říjnové reprízy tamtéž 17. a 23. 10. 2026 v 19 hod. (druhá z nich s dramaturgickým úvodem).

Druhá premiéra bude patřit českému spisovateli, publicistovi, dramatikovi Miloslavu Vojtíškoví, publikujícímu pod zkratkou S. d. Ch. Komedie ***Mucha, Mucha, Mucha*** vznikla na objednávku činoherního souboru NdB a bere si na paškál české vlastenectví. Za první(m) Muchou v názvu se skrývá malíř Alfons Mucha a jeho Slovanská epopej, druhou představuje zpěvačka a herečka Nikola Mucha, která ztvární jednu z rolí. Třetí Mucha se váže k Muchově boudě v Mariánském údolí, kde se od roku 1949 konaly Líšeňské mírové slavnosti. A jak to vše spolu souvisí? Dozvíme se 22. 10. 2026 v 10 hod. na veřejné generálce nebo během **světové premiéry 23. října 2026** v 19 hod. v divadle Reduta, případně o den později 24. 10. 2026 v 19 hod. na první repríze.

Součástí Festivalu Janáček Brno bývá již tradičně nová inscenace díla Leoše Janáčka. Tentokrát jí bude Mistrova prvotina ***Šárka***, netradičně jako site-specific projekt v Besedním domě, kde se diváci stanou přímou součástí dramatického střetu mezi muži a ženami. Leoš Janáček námět z českých pověstí o dívčí válce, která propukla po smrti kněžny Libuše, zpracoval ve dvou verzích, první z let 1887–88 pouze v klavírním výtahu, a právě tuto zvolil režisér Jiří Heřman. Klavírního partu se ujme vynikající britský pianista Julius Drake, Šárku ztvární sopranistka Eliška Gattringerová, Ctirada britský tenorista Nicky Spence. Přemyslem bude Daniel Kfelíř, Lumírem Ondřej Koplík. Více o inscenaci prozradí tvůrčí tým na **předpremiérovém kukátku**, které se koná 20. 10. 2026 v 17 hod. v Besedním domě. Vstup na kukátko je volný a bude streamováno online na YouTube kanálu Janáckovy opery. Veřejná generálka *Šárky* proběhne 26. 10. 2026 v 18 hod., **premiéra 28. října 2026** v 19 hod. v Besedním domě.

Juniorský baletní soubor NdB 2, který s novou sezonou opět přivítal nové tváře, uvede **30. října 2026** v 19 hod. v divadle Reduta svůj v pořadí již devátý program ***Ticho plné lidí / Na konci každého světla je tunel***. Dvě nové choreografie, jejichž autory jsou Klaudie Lakomá a Marek Svobodník, obrací pozornost k člověku, jeho vnitřnímu světu i vztahu k ostatním.

Program NdB

Z dalšího programu NdB vybíráme:

Opera

Do měsíce října vstoupí operní soubor tanečním krokem s operetou *Netopýr* Johanna Strausse mladšího 1. 10. 2026 v 19 hod. v Janáčkově divadle. 4. 10. 2026 v 15 hod. se ve foyer Janáčkova divadla koná písňový recitál *Duše Anglie*. S hudbou starých anglických mistrů Johna Dowlanda, Thomase Campiona, Henryho Purcella a dalších vystoupí jihoafrický kontratenorista Christopher Ainslie. Španělský temperament rozehraje Jana Hrochová jako svůdná *Carmen* 9. 10. 2026 v 19 hod. v Janáčkově divadle.

Festival Janáček Brno

Podzim v sudých letech je v Brně již tradičně zasvěcen Leoši Janáčkově a jeho festivalu. Jubilejní desátý ročník s mottem „Kořeny“ se koná od 13. října do 17. listopadu 2026 a je výjimečný uvedením všech devíti Mistrových oper v domácích inscenacích, často s výjimečným mezinárodním obsazením, a také v několika hostujících představeních. Pojdme si Janáčkovy opery a jejich festivalová uvedení představit chronologicky podle vzniku.

Janáčkovou operní prvotinou je, jak jsme již zmínili výše, *Šárka* z let 1887–88 na libreto Julia Zeyera. K jejímu zhudebnění však nedostal Janáček od básníka svolení, a opera tak nejprve zůstala pouze v klavírním výtahu. Tato verze v režii Jiřího Heřmana bude mít premiéru 28. 10. 2026 v 19 hod. v Besedním domě, reprízy 15. 11. 2026 v 15 hod. a 16. 11. 2026 v 19 hod. tamtéž. Do orchestrální podoby přepracoval Janáček *Šárku* až v roce 1925 a tato verze v koncertním provedení pražského Národního divadla zazní 11. 11. 2026 v 19 hod. v Mahenově divadle. V titulní roli se představí Mária Porubčinová, jako Ctirad vystoupí Aleš Briscein, Přemysla ztvární Svatopluk Sem a Lumíra Daniel Matoušek.

Počátek románu, jednoaktová opera o povrchní lásce hraběte Adolfa k venkovské dívce Poluše, měla premiéru v roce 1894. Pro festival Janáček Brno ji v koprodukcii s NdB nastuduje spolek Hausopera v režii Marka Řiháka. Premiéra proběhne 3. 11. 2026 v 19 hod. ve dvoraně rektorátu VUT, reprízy 4., a 12. 11. 2026 v 19 hod. a 13. 11. 2026 v 17 hod. Po představeních 4. a 13. 11. proběhne diskuse s tvůrci.

Její pastorkyňa, opera, která získala Janáčkově světové renomé, měla premiéru v Brně roku 1904. V inscenaci NdB z roku 2015 v režii Martina Glasera vystoupí 5. 11. 2026 v 19 hod. a 7. 11. 2026 v 17 hod. v Janáčkově divadle jako Jenůfa americká sopranistka Corinne Winters, v roli Kostelníčky Eliška Weisssová, jako Laca britský tenorista Nicky Spence a v roli Števy Thomas Atkins. Orchester Bamberger Symphoniker bude dirigovat Jakub Hrůša. Druhé představení bude derniérou této inscenace.

Osud dokončil Janáček v roce 1907, jeho premiéry se však nedomohl. Brněnská inscenace v režii Roberta Carsena bude slavnostně zahajovat letošní ročník festivalu Janáček Brno 13. 10. 2026 v Janáčkově divadle a zároveň bude derniérou. Diriguje Tomáš Hanus.

Výlety páně Broučkovy jako jediná Janáčkovy opera neměly premiéru v Brně, nýbrž v Praze (1920) a jsou také jedinou jeho komickou operou. Satirickou parodii na české maloměšťáctví na námět Svatopluka Čecha nově uchopil režisér Robert Carsen, inscenace získala prestižní ocenění na The International Opera Awards za rok 2024. V Janáčkově divadle ji uvidíme již 7. 10. 2026 v 19 hod. jako preview festivalu a poté během něj 15. 10. 2026 opět v 19 hod.

Káťa Kabanová (1921), další výrazná Janáčkovy hrdinka na námět N. A. Ostrovského, se na festivalu představí ve dvou různých inscenacích. Pod tou domácí s nádhernou scénou, v níž voda

zaplní celé jeviště Janáčkova divadla, je podepsán opět režisér Robert Carsen a titulní roli ztvární sopranistka Kateřina Kněžíková. Hraje se v Janáčkově divadle 30. 10. 2026 v 19 hod. a 31. 10. 2026 v 15 hod. Bavorská státní opera přiveze na festival *Kát'u Kabanovou* v režii Krzysztofa Warlikowského se sopranistkou Corinne Winters v titulní úloze 13. 11. 2026 ve 20 hod. do Janáčkova divadla.

K *Příhodám lišky Bystroušky* (1924) našel Leoš Janáček inspiraci doma v Brně a okolních lesích a v povídkách Rudolfa Těsnohlídka. Domácí inscenaci v režii Jiřího Heřmana uvede soubor Janáčkovy opery s orchestrem ORF Radio-Symphonieorchester Wien a dirigentem Tomášem Netopilem, jako mimořádní hosté vystoupí Kateřina Kněžíková (Bystrouška) a Adam Plachetka (Revírník). Hraje se opět ve dvou termínech, 24. 10. 2026 v 19 hod. a 25. 10. 2026 v 15 hod. v Janáčkově divadle, po druhém z nich proběhne diskuse s tvůrci.

Věc Makropulos (1926) a filozofická otázka Karla Čapka: je nesmrtelnost darem, nebo prokletím? Tajemnou třistaletou kráskou, záhadnou operní divou a femme fatale E. M. bude sopranistka Jana Šrejma Kačírková. Hraje se v Janáčkově divadle 8. a 15. 11. 2026 vždy v 19 hod., druhé představení je derniérou této inscenace v režii Davida Radoka.

Z mrtvého domu, poslední Janáčkova opera, jejíž premiéry v roce 1930 se skladatel nedomohl. Režisér Jiří Heřman ji v inscenaci z roku 2022 propojil s druhým Janáčkovým významným pozdním dílem, *Glagolskou mší* na staroslověnský text. Vzniklo tak jedinečné scénické spojení obou těchto skladeb, Glagolská mše jako by byla optimistickým pokračováním poněkud tíživé opery na Dostojevského námět. Představení, v němž bude mimořádným hostem Štefan Margita, 17. 11. 2026 v 17 hod. v Janáčkově divadle slavnostně zakončí festival Janáček Brno 2026 a bude zároveň derniérou inscenace.

Festival Janáček Brno 2026 má také bohatý koncertní a rovněž doprovodný program, vydává také vlastní podcast a festivalový magazín. Vše najdete na webových stránkách <https://janacek-brno.cz/>.

Balet

Baletní soubor se na začátku měsíce účastní Mezinárodního festivalu tance a hudby v Bangkoku, kde odehraje sérii představení *Coco Chanel*. V Janáčkově divadle mezitím 3. 10. 2026 v 19 hod. hostuje taneční soubor SLUK se svým projektem *Genezis*, který spojuje současné inscenační postupy s folklórem.

O víkendu 10. a 11. října si nenechte ujít nový titul *Maska*, poslední celovečerní balet Mária Radačovského pro brněnský soubor. Maska nemá konkrétní dějovou linku, je spíše abstraktním sledem obrazů o nasazování a strhávání „masek“ v životě i ve vztazích. Zásadním prvkem inscenace je živá účast klavírního virtuóza Ivo Kahánka, který brilantně interpretuje skladby Fryderyka Chopina a Ference Liszta. 10. 10. 2026 v 19 hod. a 11. 10. 2026 v 17 hod. v Janáčkově divadle; další uvedení bude až na jaře.

Do Mahenova divadla se vrací *Radio and Juliet* – volná inspirace choreografa Edwarda Cluga slavným Shakespearovým příběhem s hudbou rockové kapely Radiohead. 27. 10. 2026 ve 20 hod. a 28. 10. 2026 v 19 hod.

Činohra

Činoherní sezona se rozjela naplno a ke dvěma premiérovým novinkám bude k vidění téměř celý repertoár. V Mahenově divadle je to Ibsenovo drama *Divoká kachna* v moderní zkrácené úpravě a režii Jana Friče 1. 10. 2026 v 19 hod., Shakespearova klasika *Hamlet* s Tomášem Davidem v titulní roli 2. 10. 2026 v 19 hod., Havlovo *Pokoušení* v režii Martina Glasera 3. 10. 2026 v 19 hod., úspěšní a oceňovaní *Vlastenci* 4. 10. 2026 v 17 hod., komedie *Lhář* 5. 10. 2026 v 19 hod. a *Sluha dvou pánů* 7. 10. 2026 v 19 hod., obě s Viktorem Kuzníkem v hlavní roli, Shakespearův *Sen čarovné noci* 8. 10. 2026 v 19 hod., *Maryša* se Zuzanou Černou v hlavní roli 9. 10. 2026 v 19 hod., podobenství *Ze života hmyzu* plné chytlavých písniček 10. 10. 2026 v 19 hod., autorská komedie Milana Šotka *Fellnerův Helmer a Helmerův Fellner* 11. 10. 2026 v 17 hod. a dramatický závěr měsíce s *Hotelem Strindberg* 30. 10. 2026 v 19 hod. a *Hanou* 31. 10. 2026 v 17 hod.

Na Malé scéně Mahenova divadla se kromě dětského představení *Kubula a Kuba Kubikula* podle Vladislava Vančury 2. 10. 2026 v 10 hod. a 25. 10. 2026 ve 14 hod. odehrají dvě monodramata, tedy představení pro jednoho herce. Jako *Krásná Anne-Marie* exceluje Bedřich Výtisk 13. 10. 2026 v 19 hod. a ve filozofické hře *Děšť* Petr Kubes 26. 10. 2026 v 19 hod.

V divadle Reduta začíná říjen hrou současné německé autorky Maji Zade *changes* 1. 10. 2026 v 19 hod. Petra Lorenc a Tomáš David získali za celkem 23 rolí, které v této hře ztvárňují, širší nominace na Ceny Thálie 2026. Brněnská tematika je akcentována ve dvou hrách napsaných na tělo zdejšímu souboru. *Krvavý měsíc* s Petrem Bláhou v hlavní roli se hraje 2. 10. 2026 v 19 hod., komedie *Brněnské metro* 4. 10. 2026 v 17 hod. Stále aktuální protiválečná Čapkova *Matka* s vynikající Terezou Groszmannovou v titulní roli se hraje 6. 10. 2026 v 19 hod. Jak nás v brzké budoucnosti ovlivní umělá inteligence, na to se pokusí dát odpověď *R/Evoluce* 7. 10. 2026 v 19 hod. *Zářivá verbež* je trochu černá komedie o řešení bezdomovectví a bytové krize, můžete ji vidět 8. 10. 2026 v 19 hod. Rovněž aktuální komedie *Mešita* o kulturních válkách dnešní doby se hraje 9. 10. 2026 v 19 hod., temné severské drama s antickým námětem *Faidra (Zatmění)* 10. 10. 2026 v 19 hod., absurdní komedie o vědeckém zkoumání štěstí *Ztížená možnost soustředění* 12. 10. 2026 v 19 hod. Dlouholeté přátelství bude vystaveno zkoušce v komedii *Obraz* 15. 10. 2026 v 19 hod. S dětmi můžete navštívit *Brněnské pověsti* 11. 10. 2026 ve 14 hod. nebo *Edisona* 26. 10. 2026 v 9 hod.

Kompletní program operních, baletních a činoherních představení najdete na webových stránkách divadla <https://www.ndbrno.cz/program/> a na vývěškách v divadelních pokladnách.

Zprávy výboru

Každou první středu v měsíci (kromě letních prázdnin) lze **od 16 do 17 hodin** v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou **7. října a 4. listopadu 2026**. Vezměte si členský průkaz. Členský příspěvek činí 500 Kč na rok, pro seniory od 65 let a studenty 200 Kč na rok. Členství ve Spolku je platné vždy na celou divadelní sezonu, tzn. až do června 2027. Zasílání tištěného Zpravodaje je zpoplatněno částkou 100 Kč na rok (v elektronické formě je zasílán zdarma na e-mail).

Členský příspěvek je možné uhradit také **bezhotovostně** na účet č. **2602977328 / 2010** (Fio banka), jako variabilní symbol uveďte prosím své členské číslo, do zprávy pro příjemce své jméno + letopočet 2026. Razítko do průkazu je nicméně i nadále nutné vyřídit osobně; nehodí-li se Vám termíny setkání v Redutě, ozvěte se nám prosím na e-mail spolekpratelndb@gmail.com. QR kód pro platbu členského příspěvku (údaje prosím upravte podle výše uvedeného):



Naši jubilanti v měsíci říjnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Stanislav Jansa	Zdeněk Žihla	Jarmila Křístková
Blanka Švédová	Alena Polachová	Ludmila Hartmann
Jindřiška Staňková		Eva Vítová

Vážení jubilanti, výbor Spolku přátel Ndb Vám přeje zejména pevné zdraví, štěstí a mnoho krásných chvil mezi Vašimi blízkými.

Připomínáme

2. 10. 1931 se narodil basista **Richard Novák**. Po absolvování brněnské konzervatoře nastoupil do Ostravy (1954–61). Poté přešel do Brna, kde působil do konce své profesní kariéry. Má krásný, plný bas ovládaný s dokonalou technikou a mimořádnou muzikálností. Nastudoval řadu velkých rolí českého i světového repertoáru (Kecal, Vodník, Mumlal, Rarach, Revírník, Boris Godunov, Filip II., Ramfis, Hans Sachs...). Rozsáhlá je i jeho koncertní činnost, věnoval se také interpretaci písní a sólových partů ve velkých oratoriích. Jeho hlas je zachycen na kompletech *Prodané nevěsty*, *Čerta a Káči*, *Rusalky*, *Lišky Bystroušky*, *Řeckých pašijí*. O jeho celoživotním mistrovství svědčí řada ocenění – Cena Thálie (2001), Cena ministra kultury (2005), Cena města Brna, Cena Antonína Dvořáka (2016) ... Ještě ve svých 92 letech vystoupil v roli Starce v koncertním provedení opery Bohuslava Martinů *Ariadna*.

3. 10. 1946 se v Chomutově narodil **Jiří Bulis**, skladatel výrazně spojený s brněnským divadelním prostředím. V l. 1966–71 studoval skladbu na JAMU u Miloslava Ištvana. Těžištěm jeho tvorby se stala scénická hudba, písně a hudba filmová a televizní. Dlouhodobě spolupracoval zejména s brněnskými soubory Husa na provázku a HaDivadlo, ale také s pražským Činoherním klubem a dalšími scénami. Jeho písně a scénická hudba se vyznačují osobitou melodikou, groteskností, lyrikou i výrazným smyslem pro divadelní situaci. Tragicky zahynul v květnu 1993 při automobilové nehodě.

7. 10. 1931 se narodil tenorista **Vladimír Krejčík**. Zpěv studoval soukromě. Od r. 1958 byl sólistou liberecké opery (Jeník, Vítek, Rechter). V r. 1960 odešel do Brna, kde vytvořil úctyhodnou galerii stylově různých postav: Tamino, Don Ottavio, Lenskij, Cavaradossi, Števa, Michálek, Tichon... Má bohatou diskografii. V r. 2009 obdržel Cenu Thálie za celoživotní mistrovství.

9. 10. 1926 zemřel **Emil Burian** (*12. 12. 1876), barytonista, bratr tenoristy Karla Buriana a otec E. F. Buriana. Pěveckou kariéru začal v operetě. Z ní odešel do brněnského ND (1896–98). Od r. 1902 působil v Plzni. Od r. 1900 zpíval i v Záhřebu, v l. 1904–06 přijal angažmá ve Freiburgu. Od r. 1906 byl angažován v pražském ND, kde působil až do nešťastného úrazu na jevišti. Byl i znamenitým interpretem písňové literatury. Z rolí: Hrabě Luna, Jelecký, Silvio, Tomeš, Figaro, Král Vladislav, Revírník, Donner, Telramund...

11. 10. 1901 se narodil skladatel a pedagog **Emil Hlobil** (†25. 1. 1987). Absolvent filozofické fakulty UK skladbu studoval u J. Suka. Pedagogicky působil na pražské konzervatoři a AMU jako profesor skladby. Z díla: opery *Anna Kareninová*, *Král Václav IV.*, *Měšťák šlechticem*.

12. 10. 1931 se narodila sopranistka **Marcela Machotková**. Po angažmá v Liberci a Plzni se v r. 1966 stala sólistkou ND Praha. Z rolí: Mařenka, Vendulka, Rusalka, Libuše, Taťána, Julie, Arabella, Mimi... Hodně se věnovala koncertní činnosti. Má řadu rozhlasových i gramofonových nahrávek. (†7. 12. 2021)

17. 10. 1966 zemřel německý operní režisér a scénický architekt **Wieland Wagner** (*5. 1. 1917), syn Siegfrieda Wagnera (1869–1930), vnuk Richarda Wagnera (1813–1883). Studoval malířství a hudbu. Od r. 1943 se podílel na představeních bayreuthského festivalu. V r. 1951 převzal spolu s bratrem Wolfgangem vedení her.

19. 10. 1951 se narodil tenorista **Zdeněk Šmukař**. Zpěv studoval na JAMU u V. Linhartové a V. Příbyla. První angažmá získal v Plzni, od r. 1977 působil v Brně. Zpočátku prokazoval svůj talent v rolích operetních, brzy začala spolupráce s operou (Ferda Mravenec, Vašek, Junoš, Jiří, Don Ottavio, Žebravý student, Kocour Mikeš, Kudrjáš, Malcolm, Števa...). V nedávné minulosti působil na hudební fakultě brněnské JAMU jako vedoucí katedry zpěvu.

20. 10. 1901 se narodila sopranistka **Valérie Kvapilová**. Zpěv studovala na brněnské konzervatoři (v hudební teorii žačka L. Janáčka), zdokonalovala se ve Vídni a v Miláně. V l. 1926–31 působila v Ostravě, až do r. 1938 vystupovala téměř výhradně koncertně. Poté se stala jednou z nejvýznamnějších sopranistek plzeňské opery. Z rolí: Milada, Jenůfa, Kostelníčka, Butterfly, Turandot, Armida, Libuše, Krasava...

22. 10. 1866 se narodila **Věra Pivoňková**, mezzosopranistka a altistka, jedna z výrazných osobností počátků stálého českého operního provozu v Brně. V brněnském divadle působila v l. 1887–93 a 1900–12 a vytvořila zde množství rolí českého i světového repertoáru. Ve Smetanových operách zpívala např. Martinku, Pannu Rózu, Závěš či Děčanu. Zvláštní místo v historii má její účast při prvním uvedení Janáčkovy *Její pastorkyně* v Brně r. 1904, kde vytvořila Stařenku Buryjovku. Od r. 1912 pokračovala v pražském Národním divadle.

22. 10. 1891 se narodil v Josefodole u Jablonce německý skladatel **Fidelio Finke**. Na pražské konzervatoři byl žákem V. Nováka, na ní pak sám v l. 1915–20 učil. Poté byl jmenován inspektorem německých hudebních škol v ČSR a profesorem skladby a ředitelem nově zřízené Německé akademie hudby v Praze. V r. 1946 se stal rektorem hudební a divadelní akademie v Drážďanech. V l. 1951–59 vyučoval skladbu na lipské vysoké hudební škole. Napsal osm orchestrálních suit, několik oper, mnoho komorní hudby, sborů, písní a klavírních skladeb. Zemřel 12. 6. 1968.

27. 10. 1931 zemřel skladatel a dirigent **Ludvík Vítězslav Čelanský** (*17. 7. 1870). Od r. 1895 byl kapelníkem plzeňské opery, poté dirigentem ve Lvově, r. 1901 stál u zrodu České filharmonie, pak působil v Krakově a Kyjevě, po návratu do vlasti zřídil operu u Vinohradského divadla. Od r. 1909 působil jako dirigent ve Francii, poté v ČF. Byl mimořádně nadaným umělcem – jeho kariéru komplikovala bohémská povaha.

23. 10. 1801 se narodil německý skladatel, tenorista a kapelník **Gustav Albert Lortzing** (†21. 1. 1851). V hudbě byl autodidakt. V divadle prošel od dětských rolí přes milovnické (v činohře i opeře) až po místo kapelníka (Lipsko, Vídeň, Berlín) a skladatele. Rozvinul tradici německé komické opery a singspielu. Znalost divadelní praxe, vkus, humor a melodická invence zajišťují jeho skladbám trvalý ohlas (*Car a tesař*, *Pytlák*, *Undina*, *Zbrojář*, *Zkouška na operu...*).

24. 10. 1936 se narodil německý skladatel **Rainer Kunad**. Po absolutoriu drážďanské konzervatoře studoval v Lipsku. Už v šestnácti letech napsal operu o Eulenspieglovi. V l. 1960–75 byl dirigentem v Drážďanech. Od r. 1976 učil na vysoké hudební škole. Jeho malé opery *Bill Brook* a *Old Fritz* byly provedeny v r. 1965. Další z oper – *Mistr Pleticha* – prošla řadou německých scén. Z r. 1976 je opera *Vincent* (o malíři Goghovi). Kunad je dále autorem „oper pro činoherce“ *Litevské klavíry*, koncertů, baletní komedie *Baron Prášil*, dvou symfonií...

30. 10. 1921 se narodil basista **Rudolf Asmus**. Po maturitě studoval zpěv v Olomouci. Od r. 1941 byl angažován ve sboru ostravské opery. Pod vedením J. Vogela se představil jako Vodník, Malina, Matouš, Kašpar, Ramfis... V r. 1945 nastoupil v brněnské opeře a stal se nejjobsazovanějším umělcem souboru (Paloucký, Beneš, Revírník, Boris Godunov, Kecal...). V r. 1953 byl angažován do ND Praha. K rolím přibýly další – Purkrabí, Leporello, Papageno, čtyřrole v *Hoffmannových povídkách*. Od r. 1960 byl angažován v Komické opeře v Berlíně. Uplatnil se tam i jako režisér.

30. 10. 1971 zemřel skladatel **Osvald Chlubna** (*22. 7. 1893). Absolvent brněnské varhanické školy (mj. žák L. Janáčka). V l. 1919–35 učil na konzervatoři, poté na JAMU. Jeho dílo obsahuje řadu oper: *Pomsta Catullova*, *Alladina a Palomid*, *Ňura*, *V den počátku*, *Freje pána z Heslova*, *Jiří z Kunštátu a Poděbrad*, *Kolébka*. Patřil k osobnostem, které po několik desetiletí spoluutvářely hudební život Brna.

Jednou větou

- 1. 10. 1931 se v Plzni narodil **Jiří Suchý**, dramatik, herec, textař, hudebník a spoluzakladatel Divadla Na zábradlí a Semaforu, od r. 2002 čestný doktor JAMU.
- 2. 10. 1931 se narodil choreograf **Josef Koníček**, spojený s řadou divadel (vč. ND), spoluautor choreografie *Kouzelný cirkus* pro Laternu magiku.
- 4. 10. 1936 byla poprvé v Brně uvedena Dvořákova 1. symfonie *Zlonické zvony*.
- 5. 10. 1936 se v Praze narodil **Václav Havel**, dramatik a jedna z nejvýznamnějších osobností českého poválečného divadla, jemuž JAMU udělila čestný doktorát.
- 7. 10. 1931 se narodil slovenský barytonista **Štefan Babjak**, který vynikl zejména v rolích oper Giuseppe Verdiho.
- 9. 10. 1921 se konala v Brně premiéra Janáčkovy symfonické básně *Taras Bulba*.
- 12. 10. 1956 se narodil slovenský tenorista **Jozef Kundlák**.

- 14. 10. 1871 se narodil **Alexander Zemlinsky**, rakouský hudební skladatel, dirigent a pedagog, v l. 1911–27 ředitel Nového německého divadla v Praze (†15. 3. 1942).
- 18. 10. 2021 zemřela celosvětově proslulá slovenská koloraturní sopranistka **Edita Gruberová**.
- 20. 10. 1946 se v rakouském Mürzzuschlagu narodila **Elfriede Jelinek**, dramatička, prozaička a nositelka Nobelovy ceny za literaturu za r. 2004, jejíž hry patří k významným dílům současného evropského divadla.
- 23. 10. 1811 je datum narození maďarského hudebního skladatele a klavírního virtuóza **Ference Liszta**.
- 23. 10. 1921 měla v Brně premiéru Janáčková opera *Kát'a Kabanová*.
- 25. 10. 1926 se narodila ruská sopranistka **Galina Višněvskaja** (†11. 12. 2012).
- 30. 10. 1961 se narodil **Luboš Veselý**, divadelní, filmový a televizní herec, který vytvořil řadu rolí také na scénách Národního divadla Brno.
- 31. 10. 2006 zemřel **Josef Boháč**, skladatel a absolvent kompozice na JAMU u Viléma Petrželky, autor komorních, orchestrálních a vokálních děl i oper *Námluvy*, *Goya* a dalších hudebně-dramatických prací.

Ceny Thálie 2026

Národní divadlo Brno má letos celkem deset nominací na Ceny Thálie!

Všechny užší nominace za ženský výkon v **opeře** míří do Janáčkovy divadla:

Magdalena Kožená je nominována za titulní roli v inscenaci Händelovy opery *Alcina*;

Kateřina Kněžíková za roli Káti v inscenaci Janáčkovy opery *Kát'a Kabanová*;

Ester Pavlů za roli Amneris v inscenaci Verdiho opery *Aida*.

Širší nominaci za roli Varvary v *Kátě Kabanové* má také **Václava Krejčí Housková**.

V **baletní** kategorii se do užší nominace dostali:

Anna Yeh za titulní roli v baletu *Giselle*;

Arthur Abram za hlavní roli v baletu *Kafka*.

Širší nominaci mají **Ksenia Ovsyanick** rovněž za roli Giselle a **Gabriela Simón Hernández** z juniorského souboru za výkon v choreografiích *Dispute* a *Inside*.

Širší nominaci v **činohře** získali **Petra Lorenc** a **Tomáš David** za role Niny, Marka a dalších 21 postav v *changes*.

Vyhlášení Cen Thálie proběhne v sobotu **3. října 2026 od 20 hodin** v historické budově Národního divadla v Praze. V přímém přenosu jej bude vysílat ČT1. Naším nominantům ze srdce gratulujeme a přejeme úspěšné proměnění nominací!

Z domova

- Dirigent **Václav Luks**, častý spolupracovník Janáčkovy opery (inscenace *Alcina*, *Agrippina*, *Figarova svatba*, chystaná premiéra *Dona Giovanniho* v únoru 2027) byl nominován na **The International Opera Awards**. V další kategorii Rediscovered Work je mezi nominovanými opera *Legenda z Erinu* Otakara Ostrčila, kterou v pražském Národním divadle režíroval Jiří Heřman,

umělecký šéf Janáčkovy opery. Třetím českým želízem v ohni této prestižní soutěže je nahrávka Smetanových **Dvou vdov** u vydavatelství Naxos (Kučerová, Kněžková, Bršlík, Plachetka, Sibera, Nekoranec, dirigent Robert Jindra). Vyhlášení proběhne 21. listopadu ve Vídni, všem nominovaným srdečně gratulujeme a držíme palce!

- Vizuální kampaň letošního **Divadelního světa Brno** „*A Tribute to Nations*“ získala uznání na **International Photography Awards 2026** – v konkurenci více než 14 000 přihlášených prací ze 139 zemí. I k tomuto ocenění velmi blahopřejeme!
- **Balet NdB** povede od sezony 2028/2029 **Markéta Pimek Habalová**. Dlouholetá členka souboru, pedagožka a choreografka nahradí Mária Radačovského, který se v srpnu 2028 ujme své funkce v pražském Národním divadle.
- Rada města Brna schválila investiční záměr „Rekonstrukce Mahenova divadla – aktualizace, příprava“. Komplexní rekonstrukce za zhruba dvě miliardy korun by měla proběhnout v nejbližších letech. Součástí oprav bude také přestavba výměňkové stanice, protože město plánuje výměnu zastaralých parovodů za horkovody.

Nabídky, informace

- Nová e-výstava připomíná sté výročí narození basbarytonisty **Václava Halíře** (28. 9. 1926 – 22. 3. 1999), výrazné osobnosti Janáčkovy opery (psali jsme o něm v zářijovém Zpravodaji). Na webových stránkách <https://www.ndbrno-evystavy.cz/vaclav-halir> najdete v množství fotografií průřez jeho nejvýraznějšími rolemi v NdB. Výstava je dostupná až do 28. ledna 2027.
- 7. října 2026 v 17.30 hod. v Čítárně Filozofické fakulty MU, Arna Nováka 1, proběhne **Křest Theatrocénu 2026**; časopisu, který reflektuje proběhlý ročník Divadelního světa Brno.
- Balet NdB hledá chlapce ve věku 7-13 let do dětských rolí v baletu *Louskáček* (listopad 2026 – leden 2027). Podmínkou je maximální výška 165 cm a cit pro hudbu. Konkurz se bude konat v pondělí 12. 10. 2026 ve 13:30-15:00 hod. v prostorách Taneční konzervatoře Brno (Nejedlého 3, Brno). Přihlašovat se můžete do neděle 11. 10. 2026 prostřednictvím e-mailu skola@ndbrno.cz, do zprávy je nutno uvést jméno dítěte, věk, výšku, jméno zákonného zástupce a tel. kontakt, pro více informací nás můžete kontaktovat na skola@ndbrno.cz nebo na tel. č. 722 974 729.
- Do 17. října 2026 je v Redutě k vidění výstava **Backstage** fotografky **Báry Bachanové**, která se věnuje především divadelní a dokumentární fotografii a s Národním divadlem Brno spolupracuje již několik sezon. Proces vzniku nových inscenací zachycuje série fotografií pořízených za oponou. Vstup je zdarma, vybrané fotografie lze i objednat tiskem.

Ohlasy

Maska

25. září proběhla v Janáčkově divadle první premiéra sezony 2026/2027. Titulem *Maska se choreograf a umělecký šéf Mário Radačovský oficiálně loučí s baletním souborem NdB (byť ho v Brně ještě čekají dvě sezony). Na rozdíl od předchozích Radačovského životopisných baletů (Beethoven, Coco Chanel ad.) nemá Maska žádný konkrétní příběh, je to spíše sled vizuálně velmi krásných obrazů na téma nasazování a odkládání masek v životě a ve vztazích, manipulací, zranitelnosti, vnitřního strachu. Sólové role tančí tři muži a dvě ženy, v premiérovém obsazení Shoma Ogasawara, Arthur Abram, João Gomes, Se Hyun An a Gloria Benaglia, a dále sbor, někteří s maskami, někteří bez masek, využití mají i masky nasazené zezadu, které mi připomněly zdejší nastudování Romea a Julie rovněž v Radačovského choreografii.*

Naprosto zásadní roli má v představení hudba. Zdráhám se napsat „hudební doprovod“, protože se jedná o zcela plnohodnotný koncert, představení je tedy takové „dva v jednom“. Klavírní virtuoz Ivo Kahánek spolupracuje s baletem NdB opakovaně (už zmiňovaný Beethoven nebo představení souboru NdB 3) a zde v jeho nádherné interpretaci zaznívají skladby Fryderyka Chopina a Ference Liszta, na jejichž výběru se pianista sám podílel. Celou dobu je na scéně, v první části vzadu na jevišti, po přestávce je koncertní křídlo umístěno dopředu v jen mírně spuštěném propadle. V některých skladbách se přidává i smyčcové Janáčkově kvarteto (Jiří Pospíchal, Richard Kružík, Jan Řezníček a Lukáš Polák). Živá hudba poskytuje k baletu zcela jiný zážitek, než kdyby se tančilo na nahrávku.

Krásné představení po všech stránkách, fantazii zde lze nechat plynout, anebo se prostě jen kochat.

Veronika Bromová

Máte postřehy k představením Národního divadla Brno či jiným kulturním akcím v Brně? Rádi zde uveřejníme i Vaše ohlasy, pošlete nám je na e-mail SpolekPratelNdB@gmail.com.

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště
Oxfordský slovník opery
Sociální sítě NdB a jeho souborů

Webové stránky NdB
Internetové stránky

Uzávěrka Zpravodaje dne 30. 9. 2026. Neprodejné, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Lidická 700/19, 602 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová, Jana Ondráčková a Veronika Bromová.

Kontakt: SpolekPratelNdB@gmail.com.

Sledujte nás i na [Facebooku](#) a [Instagramu](#).